

ИСЛОМ КАРИМОВ ХОТИРАСИГА ЮКСАК ЭҲТИРОМ

Мамлакатимизда Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти Ислон Каримов таваллуди куни муносабати билан хотира тадбирлари ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 30 январь куни Тошкент шаҳридаги Ислон Каримов номидаги илмий-маърифий ёдгорлик мажмуасига ташриф буюриб, Биринчи Президентимиз ҳайкали пойига гулчамбар қўйди.

Мамлакатимизнинг Биринчи Президенти Ислон Каримов том маънодаги ватанпарвар, буюк давлат арбоби, доно сиёсатчи эди. Унинг ташаббуси ва жасорати билан Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритди, суверен демократик давлат сифатида халқаро миқёсда тан олинди.

Биринчи Президентимиз ўз халқига, Ватанига хизмат қилишнинг юксак намунасини намоён этди. Оғир қийинчилик ва синовларга қарамай, мамлакатимизда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш, иқтисодий ривожлантириш, аҳоли турмуш даражасини ошириш борасида эришилган салмоқли натижаларда Ислон Каримовнинг хизматлари бекиёс. Шу боис Биринчи Президентимиз халқимиз қалбидан чуқур жой олди, нафақат Ўзбекистон, балки жаҳон миқёсида катта ҳурмат-эҳтиромга сазовор бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг эътибори ва тегишли қарори билан унинг хотираси абадийлаштирилди, ҳурмати жойига қўйилди. Биринчи Президентимиз таваллуд топган 30 январь кунини нишонлаш зғу аънаёнага айланди.

— Бу санани муносиб ўтказиш бизнинг ўз тарихимизга, мустақиллигимизга бўлган ҳурматимизни, халқ, миллат сифатидаги маданиятимиз ва савиямизни намоён этади, — деган эди давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев.

Қуръони карим тиловат қилинди. Ислон Каримовнинг серқирра фаолияти, олижаноб инсоний фазилатлари ёдга олинди.

Гул қўйиш маросимида Президент Администрацияси, парламент палаталари ва ҳукумат аъзолари, илм-фан ва маданият намоёндалари, зиёлилар, шаҳар жамоатчилиги иштирок этди.

Шу куни Ислон Каримов туғилиб ўсган ва мангу ором топган Самарқанд шаҳрида ҳам халқимизнинг буюк фарзанди таваллуд куни кенг нишонланди. Жамоатчилик вакиллари шаҳардаги Ислон Каримов макбара-мажмуасини зиёрат қилди. Қуръон тиловат қилинди.

Шундан сўнг Регистон майдони яқинида ўрнатилган Ислон Каримов ҳайкали пойига гуллар қўйилди.

Қарши шаҳрида ҳам буюк йўлбошчимиз ҳайкали пойи гулларга бурқанди.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида Биринчи Президентимиз таваллуд кунига бағишланган маданий-маърифий тадбирлар, хотира кечалари ўтказилди.

Ў.А

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ СОҲАСИДА ДАВЛАТ-ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мактабгача таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликни қўллаб-қувватлаш орқали мактабгача таълим ташкилотлари тармоғини янада кенгайтириш ҳамда болаларнинг мактабгача таълими билан кенгроқ қамраб олинишини таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар:

2018-2019 йилларда мактабгача таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликни янада ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ҳамда халқаро молия институтларидан эквиваленти 200,0 миллион АҚШ доллари миқдоридagi кредитлар жалб қилинганлиги;

мазкур кредитлар ҳисобидан Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги ва хусусий шериклар ўртасида 140,1 минг ўринли нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш учун имзоланган 1 412 та давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги битимлардан (кейинги ўринларда — битимлар) 992 таси бўйича имтиёзли кредитлар молиялаштирилганлиги; 420 та битимларнинг 100 дан ортиғи бўйича хусусий шериклар томонидан нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш, қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва жиҳозлаш (кейинги ўринларда — мактабгача

таълим ташкилотларини ташкил этиш) ишлари ҳажми 25 ва ундан ортиқ фоизи бажарилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги ва Молия вазирлигининг давлат-хусусий шериклик асосида мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш дастурини давом эттириш мақсадида белгиланган тартибда тузилган битимлар бўйича кредитларни молиялаштириш учун тижорат банкларига қўшимча маблағлар ажратиш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

Давоми 2-бетда

МАМЛАКАТИМИЗДА ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

1. МАКРОИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИКНИ МУСТАХКАМЛАШ ВА ЮҚОРИ ИҚТИСОДИЙ УСИШ СУРЪАТЛАРИНИ САҚЛАБ ҚОЛИШ

МУНОСАБАТ

Матонат унутилмайди

Сирожиiddин САЙИД,
Ўзбекистон халқ шоири

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлиси Мурожаатномаси том маънода мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий ҳаётида кенг қамрови, қўламини ва залвори жиҳатидан, таъбир жоиз бўлса, халқни илм-маърифатли миллатга, манзилу маконни юксак даражада ривожланган Ватанга айлантириш қудратига эга оламшумул тарихий воқеа бўлди.

Дунёнинг турфа мамлакатлари, турли касб-кор, мақом ва лавозимдаги олам аҳли қалбидан кенг акс садо берди. Ушбу Мурожаатнома янги Ўзбекистонимизнинг шафарили солномаси эпопеясига зарҳал харфлар билан битилажак. Замондошларимиз бу муҳташам сиёсий ҳужжатни, мардондор Мурожаатни тинглаб-эшитиб, ўқиб-ўрганиб, миллатимиз тараққиётининг йўл харитаси сифатида жону дилларига пайванд қилганлари ҳам айни ҳақиқат.

Мурожаатномада инсоният тарихининг энг оғир ва машаққатли давларидан бири — Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 75 йиллик санасини халқаро миқёсда кенг нишонлаш мавзусига ҳам алоҳида ургу берилган. Давлатимиз раҳбари уруш йилларида халқимиз қўрсатган бетимсол матонат ҳақида гапирар экан, жумладан, бундай иқтибосларни келтиради:

Давоми 2-бетда

Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистонни замонавий ривожланган мамлакатга айлантирмоқда

Мамлакатимизда амалга оширилаётган либераллаштириш жараёнлари Ўзбекистонни Марказий Осиёда изчил ривожланаётган давлатлардан бирига айлантиришнинг янги даврини бошлаб берди. Президентимизнинг Олий Мажлиси Мурожаатномаси Ўзбекистон тараққиёти учун кенг қўламли имкониятлар тақдим этмоқда.

Халқаро жамоатчилик эса Президентимиз Мурожаатномасидаги вазифаларнинг самарали ижроси Ўзбекистонни саноат, савдо, қишлоқ ҳўжалиги, туризм, таълим каби қатор йўналишларда минтакавий ва халқаро марказга айлантириш имконини беришини қайд этмоқда.

Глеб БОРУХОВ,
Британиянинг "Realia Capital Group" компанияси инвестициялар бўйича директори:

— Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев парламента йўллаган Мурожаатномасида иқтисодиётнинг қатор соҳаларида таркибий ўзгариш ва янгиланишларни амалга оширишга алоҳида тўхталди.

Қишлоқ ҳўжалиги Ўзбекистон саноатининг истиқболли соҳасидир. Шунинг учун тизимда ислохот, инвестиция ва инновациялар зарур. Президент ўз Мурожаатномасида бу каби мақсадларни рўйга чиқариш йўллари белгилаб берди. Уларнинг самарали рўйга чиқарилиши мамлакатда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш баробарида табиий захира ва атроф-муҳитга етказиладиган зарарни камайтириш, экспорт ҳажмини ошириш имконини беради.

Ўзбекистоннинг энергетика салоҳияти юқори экани мамлакат учун катта имкониятларни тақдим этади. Мамлакат карбонат ангидриднинг ҳавога ташланиши бўйича глобал ташаббусларни қўллаб-қувватлаган ҳолда Марказий Осиёда барқарор ривожланиш талабларига жавоб берадиган янги лойиҳаларни ишга тушириши даркор. Мурожаатномада энергетика тармоқларида чуқур таркибий ислохотларни давом эттириш, уни рақамлаштириш, давлат-хусусий шериклик механизмларини жорий этиш зарурлигининг белгиланиши шу каби мақсадларга қаратилгани билан аҳамиятли.

Ўзбекистон қўлай географик жойлашувга эга. Бу эса мамлакатни минтақа учун йирик транспорт ва логисти-

ка марказга айлантиришга хизмат қилади. Бироқ ушбу мақсадларга эришиш нафақат инвестициялар, балки мамлакатнинг кадрлар салоҳиятини юксалтиришга ҳам боғлиқ. Парламентга Мурожаатномасида замонавий таълим, ўқитиш ва малакали кадрларни етиштириш сиёсатининг иқтисодий самарали усулларини жорий этиш вазифалари қўрсатиб ўтилганини ўз вақтидаги муҳим қадам дейиш мумкин.

Ўзбекистоннинг жорий ва яқин истиқболдаги йўлини белгилаб берган ушбу дастуриламал ҳужжат Президент Шавкат Мирзиёев ва ўзбек халқининг мамлакатни замонавий ривожланган давлатга айлантириш бўйича интилишларини акс эттирди.

Станислав ПРИТЧИН,
Россия Фанлар академияси Шарқшунослик институти илмий ходими:

риш, фуқаролар ижтимоий-демографик ҳолати ва турмуш шароитини яхшилашга ёрдам беради.

Ўзбекистон раҳбарининг сайёҳлик саноатини иқтисодиётнинг стратегик соҳасига айлантириш бўйича таклифларини алоҳида қизиқ қилишни тақдиф этди. Бу мамлакатнинг урбанизация даражасини оши-

ган ва дунё маданий меросида алоҳида ўрин тутадиган қўллаб-қосори-атика ва номоддий маданий мерос объектларига эга.

Давлат раҳбарининг сайёҳлик инфратузилмасини такомиллаштириш таклифи айни йўналишда ЮНЕСКО билан ҳамкорлиқни мустаҳкамлашни қўзда тутгани диққатга сазовор.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ СОҲАСИДА ДАВЛАТ-ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланғич 1-бетда

3. Белгилансинки:
а) 2019 йил 1 декабрга қадар мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш ишлари **25 фойиздан кам бўлмаган ҳажмда бажарилган битимлар бўйича** кредитларни молиялаштириш учун зарур бўлган **182 миллиард** сўм маблағлар Молия вазирлиги томонидан 2020 йил учун Давлат бюджетда Ўзбекистон Республикаси Президенти топшириқларига мувофиқ ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича харажатлар учун назарда тутилган маблағлар доирасида **2020 йил 1 мартга қадар ажратилади**. Бунда кредитлар **15 йил** муддатга, шу жумладан, **3 йиллик** имтиёзли давр билан йиллик **1 фойизли** ставка бўйича берилади;
б) 2018-2019 йилларда белгиланган тартибда тузилган **300 дан ортиқ** битимлар бўйича кредитлар:

Тошкент ва Нукус шаҳарлари, вилоятларнинг маъмурий марказлари ҳамда 1-иловада келтирилган вилоят бўйсунувидagi шаҳарларда — **15 йил** муддатга, шу жумладан, **3 йиллик** имтиёзли давр билан йиллик **8 фойиз** ставка бўйича;

туманларнинг маъмурий марказларида — **15 йил** муддатга, шу жумладан, **3 йиллик** имтиёзли давр билан йиллик **8 фойиз** ставка бўйича;

туманларнинг бошқа ҳудудларида — **15 йил** муддатга, шу жумладан, **3 йиллик** имтиёзли давр билан йиллик **5 фойиз** ставка бўйича берилади;

2020 йилда халқаро молия институтларидан ушбу мақсадлар учун жалб этиладиган имтиёзли кредитлар (қарзлар) ҳисобидан молиялаштирилади;

в) **2021 йил ва келгуси йилларда** тузилмадиган битимлар бўйича кредитлар:

тижорат банклари томонидан **мустақил белгиланадиган фойиз ставкаларида** берилади;

халқаро молия институтларидан жалб этиладиган имтиёзли кредитлар (қарзлар), шунингдек, давлат-хусусий шериклик асосида мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш учун аввал ажратилган кредитлар бўйича хусусий шерик томонидан қайтариладиган асосий қарзлар ҳисобида молиялаштирилади;

г) 2018-2019 йилларда белгиланган тартибда имзоланган, молиялаштирилмаган ҳамда келгуси йилларда тузиладиган битимлар бўйича кредитлар ушбу битимларда назарда тутилган хусусий шерикнинг ўз маблағлари ҳисобидан бажарилиши (сотиб олиниши) лозим бўлган ишлар (товарлар) тўлиқ амалга оширилганидан сўнг, тижорат банклари томонидан молиялаштирилади.

4. Белгилаб қўйилсинки мазкур қарорнинг:

3-банди “а” кичик бандида кўзда тутилган кредитлар

бўйича хусусий шерик томонидан тўланадиган фойизлар хизмат кўрсатуви тижорат банкида **тўлиқ қолдирилади**;

3-банди “б” кичик бандида кўзда тутилган кредитлар бўйича хусусий шерик томонидан тўланадиган фойиз ставкасининг **2 фойизи** хизмат кўрсатуви тижорат банкида қолдирилади, қолган қисми Ўзбекистон Республикасининг республика бюджети даромадига ўтказилади.

5. Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги Мактабгача таълим вазирлиги ҳамда Молия вазирлиги билан биргаликда 2020-2021 йилларда давлат-хусусий шериклик асосидаги нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш учун халқаро молия институтларининг имтиёзли кредитларини (қарзларини) жалб қилиш чораларини кўрсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда давлат-хусусий шериклик асосида ташкил қилинадиган нодавлат мактабгача таълим ташкилотларини устувор тартибда Тошкент ва Нукус шаҳарлари, вилоят бўйсунувидagi шаҳарлар, шунингдек, вилоят ва туманларнинг маъмурий марказларида ташкил этилишига эътибор қаратсин;

ҳудудларда мавжуд мактабгача таълим ташкилотларининг қуваати ва қамровини ўрганиб чиқсин ҳамда унда яшаётган аҳоли сонидан келиб чиққан ҳолда янги ва фаолият юритаётган нодавлат мактабгача таълим ташкилотларининг **қўшимча ўринларга бўлган эҳтиёжини** аниқласин;

2020 йил ва келгуси йилларда битимларнинг фақатгина халқаро молия институтларидан жалб қилинган кредитлар (қарзлар) ҳамда давлат-хусусий шериклик асосида мактабгача таълим ташкилотларини ташкил этиш учун аввал ажратилган кредитлар бўйича хусусий шерик томонидан қайтариладиган асосий қарзлар ҳисобидан **махсус очилган шахсий газна ҳисобварағида жамланган маблағлар доирасида** тузилишини таъминласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги хусусий шерикларга берилган кредитлар ҳамда мактабгача таълим ташкилотларига ажратилган бюджет субсидиялари мақсадида ва самарали ишлатилиши бўйича доимий мониторинг йўлга қўйсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 апрелдаги “Мактабгача таълим тизimini янада рағбатлантириш ва ривожлантириш чора-тадбирлари

Фашистлар Германиясининг узил-кесил капитуляцияси ҳақидаги ҳужжатни Тошкентда ишлаб чиқарилган самолётда Берлиндан Москвага олиб келган учувчи матонатли ўзбек ўғлони Абдусамад Тайметов эканлигини биз илк маротаба давлатимиз раҳбарининг сўзларидан билиб олдик.

тўғрисида”ги ПҚ-3651-сон қарорига 2-иловага мувофиқ ўзгартриш ва қўшимчалар киритилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартриш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

10. Мазкур қарор ижроси қуйидаги тартибда амалга оширилсин: **Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — молия вазирининг Ж.А.Қўчқоров** — мазкур қарор ижросини сифатли, тўлиқ ва ўз вақтида таъминлаш, белгиланган чора-тадбирларни амалга ошириш юзасидан масъул вазирлик, идора ва ташкилотлар фаолиятини самарали ташкил қилсин ҳамда мувофиқлаштирсин, ҳар чоракда улар раҳбарларининг бажарилган ишлари тўғрисидаги ҳисоботларини қабул қилсин ҳамда аниқланган камчиликларини ўз вақтида бартараф этсин;

Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим вазирининг А.В.Шин — шаклланган маблағлар доирасида битимларни ўз вақтида тузиш ва амалга ошириш бўйича барча зарур чораларни кўрсин, хусусий шерикларга имтиёзли кредитлар олишда қўмақлашсин, тадбиркорлик субъектлари томонидан битим талаблари бажарилиши устидан доимий мониторингнинг йўлга қўйсин, мазкур қарорда белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва сифатли амалга оширишда масъул ташкилотларга услубий ва амалий ёрдам кўрсатсин ҳамда унинг ижроси бўйича ҳар чоракда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ахборот киритиб босин;

масъул вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарлари — мактабгача таълим соҳасида хусусий шериклигини ривожлантиришга қаратилган зарур шарт-шароитларни яратиш, мазкур қарорда назарда тутилган тадбирларни ўз вақтида, сифатли ва тўлиқ бажариш юзасидан барча чораларни амалга оширсин;

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги бош директори А.К.Қўчқоров, Ўзбекистон Миллий телевидениекомпанияси раиси в.б. А.Д.Хаджаев ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги директори — мазкур қарорнинг мазмун-моҳияти ва амалий аҳамиятини ёритишга оид мақолалар, брифинглар, пресс-конференциялар, тематик телекўрсатувлар ташкил этсин.

Матонат унутилмайд

Бошланғич 1-бетда

“Бизнинг мард, енгилмас ва олижаноб халқимиз буюк Ғалабани таъминлашда бекиёс ҳисса қўшгани билан барчамиз ҳақли равишда фахрланамиз. Бу қонли урушда жами 1,5 миллиондан зиёд Ўзбекистон фарзандлари тинчлик ва озодлик учун мардона жанг қилгани, уларнинг ҳар уч нафаридан бири ўз яқинлари бағрига қайтмагани, эл-юртимизнинг фронт ортида қўрсатган жасоратини халқимиз ҳеч қачон унутмайди”.

Бугунги замон шиддатли, дунёда таҳлика ва хавотир кўпайгандан кўпайиб бораётир. Жаҳолат ва қабохат аждаҳолари батамом яқсон қилинмаган. Ёвузлик алангасини пурқайтган кўп бошли ва-жоҳатини аҳён-аҳён намён қилиб турибди. Уруш ва жангу жадал хавфи инсоният ҳаётига таҳдид солишни тўхтатган эмас. Шундай хавотирли лаҳзаларда ижодкор қўлидаги қалам қуролга айланиб, устоз Ҳамид Олимжоннинг уруш йилларида “Қўлингга қурол ол!” деган сатрларидаги даъват сингари бугун огоҳлик ва сафарбарлик нидоси бўлиб жарангламоғи зарур.

Доворақ жангчилар қатори қаламни қурол қилган шижоатли адибларимизнинг мардонавор ҳаёти ва ижоди, фронтнинг олдинги сафларида аскарлар билан елкама-елка туриб буюк Ғалабага қўшган ҳиссаси бугунги шоир ва ёзувчилар учун ҳақиқий ибрат мактаби бўлмоғи керак.

Мурожаатномада ижод аҳли зиммасига бу борада гоят масъулиятли ва ўта муҳим вазифалар юкланган:

“Уруш йилларида халқимиз кўрсатган ҳақиқий жасорат ва матонатни кино, театр санъати, бадий-публицистик асарлар, илмий тадқиқотлар орқали кўрсатиш, аҳоли, айниқса, ёшларимизга таъсирчан тарзда етказиш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда. Хусусан, Тошкент шаҳрининг Олмазор туманида мухташам “Ғалаба боғи” бунёд этилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Хотира ва қадрлаш куни ва Ғалабанинг 75 йиллигини ҳар томонлама муносиб ва қўри қавияда нишонлаш учун тайёргарлик ишларини пухта ташкил этишимиз керак”.

Халқимиз ёзуви ва шоирлардан уруш ва тинчлик мавзусидаги жонли ва ҳаётий асарлар кутмоқда. Ватандошларимиз у оғир ва мушибатли уруш йилларида бошидан кечирган ҳар ҳақиқат ва жароҳатларидан бугунги ёш авлодни баҳардор этиш учун ижодкор аҳли огоҳ аскардай ҳушёр ва камарбаста бўлмоғи даркор.

Мурожаатномадаги ушбу сўзларни тинглаш жараёнида шу элга даҳлдор бир қаламқаш сифатида беҳитиёр менинг кўзларимда ҳам ёш гилтиллади. Устоз Абдулла Орипов фахр ва армон билан “Менинг ҳам қонимда қўлич занги бор”, деб ёзгандай, менинг отам раҳматли ҳам у машъум урушнинг барча жабру азобларини бошидан кечирган. Урушнинг илк паллалариданоқ 1-Украина fronti жанггоҳларида қон кечиб, етти марта яраланган... Бу мазъи мен учун ниҳоятда изтиробли, дардли ва бағоят қадриятли. Уруш қўлатлари ва мушибатлари отамнинг биз фарзандларига берган дардли-аламли гурунглари ва суҳбатлари билан бирига ҳанузга қадар менинг жисму жонимда кўроғшин бўлақларидай яшаб келмоқда.

Дунё тарихида Иккинчи жаҳон уруши деб ном олган бу муҳиш қирғинбарот жанг ролпа-роса 1903 кун давом этган. Уша кунларнинг жабру ситамларини бошга қўлат тушган барча халқлар қатори бизнинг халқимиз ҳам баб-баравар ўз жонидан ўтказди.

Фашизмнинг ўчоғи бўлмиш Берлиннинг Рейхстаг биносида 1945 йилнинг 2 май куни расман ғолиблик байроғи қадалиб, 9 май Ғалаба куни дейилган бўлса-да, бу машъум уруш “ўлимларни доғда қолдириб” соғ-омон уйга қайтганларнинг, майиб-мажруҳ бўлиб келганларнинг жисму жонига, ҳаётию фарзандлари ёдида кейин битмас жароҳатдай умрбод зирқираб давом этди.

Бу уруш жанг майдонларида жувонмарг кетган гўлдай ўғлонларнинг ота-оналари тортган фарзанд доғида, музтар-музтариб уйларнинг ғариб деворларидо осиглик қилиб кетган кемтик ноларнинг тилсиз-забонсиз фиғону фарёдида бир зум бўлса-да тўхтамади.

Кемтик-ярим кўнглилардай зору нотавон, ўқси ва кемтик ноллар. Интизор, нигорон кемтик ноллар.

Кемтик умрлар. Кемтик кўнглилар...

Отам гурунг берган, ўзи қўрган, гувоҳ бўлган уруш йиллари хотираларидан бир мунгли, дардли манзара ҳеч эсимдан чиқмайди. Бу воқеани отам биз уйимизда қотган нолларни молга, қучкага бераётганимизни кўриб, кейин дастурхон атрофида йиғилишиб ўтирганимизда гани узоқдан бошлаб айтиб берган.

— Нонга, насибага ҳеч вақт напосидан бўлмаглар, — деганди отам. — Одамзоднинг бошига ҳар бало тушиши мумкин. Уруш экан-да, 1943 йил ярадор бўлиб, госпиталда даволанганимдан сўнг, ярам олган ким шекилли, уйга бориб қелишимга рўхсат беришди. Келдим. Йўлхалтамда бир буханка қотган нон билан бир бонка яхна гўшт. “Тушёнқа” дейди-ку. Сарисоё вокзалида жинжақ қилиб кетган, юпун, муштилар бил аёлга қўзим тушди. Ёнида боласи ҳам бор, саирадан ҳам баттар — иккови оқ-наҳор, зор-зор термулади. Бир менга, бир йўлхалтамга қарайди. Қарайди, қалтирайди, қалтирайди, қа-

райди. Ўзимни тутолмадим. Яраланган суяқларим қайта ўқ егандай зирқираб кетди. Нон билан тушёнкани бердим. Камбағаллар, бир қажайди, бир қалтирайди. Нон тишлайди, қалтирайди, қалтирайди, нон тишлайди. Ўзим дарё ёқалаб тахтакунжара чайнаб кетдим. Чўпонлар берган тахтакунжарани. Айтсам ишонмайсишлар. Итнинг бошига солмасин у кунларни, итнинг!..

1943 йил Сарисоё вокзалида отам иштирокида кечган бу маҳзун манзара, 1972 йил — бундан қирқ саккиз йил бурун отам бизга ибрат учун нақл қилган бу изтиробли ҳолат оғир ва машаққатли уруш йилларининг жонли, мунгли кинолаҳзасидай бизнинг ҳаётимизга бир умрга нақшланиб қолди...

Рус шоири Андрей Вознесенский “Шеърят инсон онги-тафаккурида қаердан пайдо бўлади?” деган саволга жавоб изларкан, бундай рухий ҳолатга тушганини баён қилади:

Мен йўлда кетарканман Иккинчи жаҳон урушида халок бўлган миллионлаб ватандошларимиз ҳақида уйлайдим. Ногоҳон нима учундир ўз-ўзидан миямда 30 миллион рақами чарх ура бошлади. Бир йилни лаҳзаларга бўлиб чиққан-да 30 миллион сония келиб чиқаркан. Ҳар бир сония жувонмарг кетган бир инсон умридай нидо бериб турибди. Тахририятда “Шу пайтгача қурбонлар сон 15–20 миллион дейиларди-ку, бу рақамларни қаердан олдингиз?” деб сўрашганида, менинг “Бу бор-йўғи бир образ” деган жавобимга дарров кўна қолишди.

Ярим йилдан кейин тарихчи Рой Медведев урушда қурбон бўлганлар сони ҳақиқатан ҳам ўттиз миллион кишини ташкил этиш хусусида ўзининг қатъий, инкор этиб бўлмас ҳулосаларини қўлдан қилди. Афсуски, ёлбондан менинг ҳаёлимга келган, мен йўл-йўлақай шунчаки уйлаб келган рақамлар тўғри бўлиб қиди.

Сариосиёнинг тоғли Зевар кишлоғилик Давлат момонинг ҳам икки эгизак ўғли урушдан қайтмади. Бедому дарақ, беном-бенишон кетди. Момо бир умр: “Худойи Давлат деган ном берди, беҳисоб давлат берди, Ўзига шуқур, узундан узок умр берди, Ўзи билгич, Ўзи берган икки балаганим Ўзи олди”, дея деворга осиглик, ўғилларнинг тиш излари қолган икки кемтик нонга бир умр тикилавериб, йиғлаёвериш кўзларининг нури адо бўлди. Момонинг жон ришати ҳам сўнгги дамда шу нолларга тикилиб қолган ҳолда узилди.

Кўндажувозлиқ Равзо момонинг Эшонқул, Авлиёқул исми ўн гулдан бир гули очилганган ўғилларини ҳам қаттол уруш ўз қомига тортиди. Онамнинг яқин қариндоши ва тенгдоши бўлимиш Дурбиби опа — ўша жувонмарг кетган ака-уканинг туғишган синглиси умр бўйи нуқул бир гапни такрорларди: “Онам узоқ яшарди, акаларимнинг доғида ўлиб кетди...”

Бу дардли, армонли рўйхатни юз минг, икки юз, уч юз, тўрт юз, беш юз минггача давом эттириш мумкин. Бу дарду алам, армон ва изтироб рўйхати номлардан узлуқсиз бонгларга, бонглардан туганмас нон ва ёлларга айланиб таралиб бораверади.

Бош эгамиз, ёд эгамиз. Ёд эгамиз ва бош эгамиз. “450–500 минг” рақами устида мулоҳаза юритаркан, машҳур “Аёл” шеъри муаллифи, “Шундайлар бўлмаса агар дунёда, Бу қадар муҳтарам бўлмасди аёл” сатрларини битган устоз Абдулла Орипов жумладан, бундай армонли сўзларни айтган эди: “Уруш бўлмаганида, бу йиғилтар ҳаёт юрғанида эди, ҳозир ўзбек халқи ҳам олтимш миллиондан ошиб кетган бўларди”...

Бош эгамиз, ёд эгамиз. Ёд эгамиз ва бош эгамиз.

Иккинчи жаҳон уруши даврида ҳарбий фотомухбирлар жанг майдонларига ҳарбий юришлар издиҳомида туширган суратлардан тартиб берилган фотоальбомда бундай сурат-лавҳа бор: ҳарбий машиналар кетаётган катта йўл. Икки томонда яланғоч дийдираб турган дарахтлар. Қиш, лекин қор йўқ. Йўлнинг ўнг томонида қавилган пахталик ҳарбий қилимдаги аскарлар.

Елкаларида автомат, милтиқлари, бошларида телпак. Ҳар бири биттадан велосипед ушлаб турибди. Фашистларники экани шундоққина кўриниб турибди.

Ўлжага олинган. Суратнинг асосий биринчи планида ола-була устунага икки томонлама узун кўрсаткич шаклида қоқиб қўйилган катта оқ тунука лавҳ. Лавҳада икки томонлама ёзув: бир томонга “Москва 1535 км”, нариги томонга “Берлин 165 км” деган сўзлар битилган. Сал нарироқдаги дарахт танасига яна битта катта тўртбурчак оқ тунука лавҳ қоқилган. Унда ўрус тилида катта-катта ҳарфлар билан ёзилган бундай сўзларни ўқиш мумкин: “Воин! Помни о том, что ты находишься на территории Гитлеровской Германии!” Суратда мангуға муҳрланган умумий ҳолат — хавонинг мунтазир авзойи, жонсарак дарахтлар, йўл бўйидаги қуюқ қарағайлар пойида қўлчиб турган қил-қора тупроқ — қиш кетиб баҳор нафаси яқинлигидан дарақ берувчи соғинчли ва озиқтиргувчи паппа беҳитиёр таниқли режиссёр Татьяна Лиознова билан ёзувчи Юлиан Семёновнинг машҳур “Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси” кинофильмидаги худди шундай жонли ва ҳаётий лавҳаларни ёдга солади. Баҳоргача ҳали беш-ўн кун вақт борлиғи кўриниб турибди. Ғалабагача эса яна 165 қакрим масофани босиб ўтиш керак. Суратдаги аскарларнинг уч нафари Берлин йўлига кетаётган ҳарбий

мошинларнинг ортидан қараб турибди, фақат биттасининггина ярим юзи билан икки кўзи биз томонга қараб қолган... “Мирзоҳасанга ўшаркан, — ўйланган ичимда. — Мирзоанвар амакимининг ўғли, отамнинг болалик жўраси Мирзоакрам балки шудир?..”

Тошкентдан Берлингача тўғри йўл салкам 4303 километрини ташкил этаркан. Айланма йўллар, манзилу маконлардан ўтиб борганда эса 5205 қақиримдан кўпроқ масофани босиб ўтишга тўғри келади. Шу рақамларга яна саккиз юзни қўшсак, Кўнда-жувоздан Берлингача бўлган оралиқ масофа 6000 қақиримдан ҳам ошиб кетади.

1945 йил май ойининг йигирманчи кунларида Мулло Эшонқул бова бошчилигида Туполондарё устига олма кўприк солаётган хашарчилар билан бирга ишлаётган Мирзоанвар амакининг қўлига пастан — район марказидан борзорлик қилиб қайтаётган йўловчилардан бири “Ўглингиздан келган экан” деб бир хат тутқзади. Хат ҳақиқатан ҳам амакининг ўғли Мирзоакрамдан, худди Берлиндай шаҳардан жўнатилган экан.

Кўприк бошида, хашарчилар иштирокида очиб қўйилган хатда битилган “Биз ғалаба қилдик, насиб бўлса бир ой-бир ярим ойларда уйда бўламиз...”, деган сўзларни, хат охиридаги “Берлин, 2 май, 1945 й.” деган санини ўша хашарда қатнашган қамқишлоқларнинг ҳар бири кейин умрининг охиригача афсус ва армон билан гапириб ўтишини ҳали уларнинг ўзлари ҳам билмайди.

“Э, иккинчи мойдан кейинам кўп аломотлар” бўлган, — дея эсларди отам. — Тўқ-қизинчи мой ғалаба куниям Берлинни ўзида ўқ еб қанча салдотлар ўлиб кетди. Мирзоакрамларни эшелонга босиб Хитойга, Манжурия чўлларига ҳайдаган бўлишини мумкин. Ёпон билан урушгани кетаётганларини айт-макдан обектган. Ҳа, кейин, етиб боргандан кейин айтган. Гирмонда қўб кетдим, Хитойда ўқ еб ўлдими, ким билсин, балам. Ҳаммаси ёш-ёш йигитлар эди. Ассомдин қанию, Исмомил қанию, Авлиёқул қайда қолдию, Сайидали билан Жумақуллар қани энди? Жувонмарг бўп кетди ҳаммаси! Ҳаммаси гўлдай-гўлдай йигитлар эди. Бирон-таси чўмолигами озор бермаган. Суяқлари муссофир юртларда қўб кетди. Ҳай, аттан!... Мен урушда халок бўлган шу ўғлонларнинг бир авлоди сифатида уларнинг номи ва ёди олдиди бўйимдаги оғир ва залворли қарзни ҳис қилганим ҳолда тақорр ва тақорр Хотира майдонига бораман.

Бунда қараш билан қадам босиб, қалб билан сукут суқлаб керак.

Бунда исмлар, номлар орасидан узлуқсиз, хар лаҳза, ҳар он тинимсиз ва тўхтов билмай сассиз-сассосиз турналар учиб қийватгандек туюлаверади.

450–500 минглар оқ, сокин турна орасидан ярми оқ, ярми қўлранг бир турна қаторидан алоҳида ажралиб чиқади-да, худди мени таниётгандай, бобо қирларнинг менда қолган қадрдон испарини сезаётган янглиб бошим, елкаларим узра сокин-сокин қанот қўқиб айлана бошлайди.

Унинг айлиниб, чарх уриб учгани сайин оппоқ хатга ўхшаб бораётгани, оппоқ хатга эврилиб боргани сайин эса оқ турнага менгзаб кетаётганини илғайман. Бора-бора бошим узра ярми оқ турна, ярми оқ хат шаклидаги оппоқ муаллақ шарпа қолади. Турнанинг бир қанотида ҳам, хат варағида ҳам фақат бир ёзув: “Биз ғалаба қилдик, насиб бўлса бир ой-бир ярим ойларда уйда бўламиз. Берлин, 2 май, 1945 й.”

1940 йилда, уруш бошлангандан бир йил олдин ҳарбий хизматга қақирилган, ролпа-роса 1418 кун жанг қилиб,

1945 йилнинг иккинчи май куни Берлинни ишғол этиш муҳорабаларида бошқа жангчилар билан баб-баравар қон ва олов кечган, Ғалаба кунини ўз кўзи билан кўрган ўқчи аскар Мирзоакрам Ниёзов (Раҳмонов) дан шу хат ва шу ёзувлар ёдгор қолди.

Унинг уйдагиларига бошқа қурбонларга ўхшаб “мардларча халок бўлди” деган “қора хат” келмади. Ота-онаси, яқинларига унинг ўзидан, ўз қўли билан ёзилган ўхшабав келди. Оқ хат, оқ, ёруғ хушхабар. Мирзоанвар амак, Фоти-мажон онаси “Ана келади, мана келади” дея йўлига кўз тикавериш оламдан ўтиб кетди. Энг кенжа жиғичи Мукаррам амак “Эсиз Мирзоакрам амаким, иккинчи майда худди Берлиндан хати келувди, ғалаба қилдик, бориб қоламиз деб ёзган эди. Ҳеч йўқчи келса...” дея-деа ўлим тўша-ғида эслаб-эслаб, йиғлаб-йиғлаб жон берди. “...Берлин, 2 май, 1945 й...”

Ўзбекистон Президентининг “Иккинчи жаҳон урушида қозонилган Ғалабанинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш тўғрисида”ги қарори ижроси бўйича бажарилаётган ишлар жадал давом этмоқда. Тошкент шаҳрида барпо этилаётган Ғалаба боғининг концепцияси ишлаб қилибди, ундаги вазифаларни амалга ошириш кенг кўлмада давом этапти. Президентимиз тақор-тақор таъкидлаганидек, умумжаҳон миқёсидаги ушбу тарихий санани тантанали нишонлашга ўзбек халқи ҳар томонлама ҳақли ва муносиб. Ахир, ҳужжатда алоҳида қайд этилганидек, ўзбекистонлик 120 мингдан зиёд аскар ва офицер жанг майдонларида қўрсатган жасорати учун жанговар орден ва медаллар билан мукофотланди. Уларнинг 301 нафари Совет Иттифоқи Қарамони уновоига, 74 нафари уччала даражадаги “Слава” (“Шухрат”) орденига сазовор бўлган. Яна бир тарихий факт:

...Фашистлар Германиясининг узил-кесил капитуляцияси ҳақидаги ҳужжати Тошкентда ишлаб чиқарилган самолётда Берлиндан Москвага олиб келган учувчи матонатли ўзбек ўғлони Абдусамад Тайметов эканлигини биз илк маротаба давлатимиз раҳбарининг сўзларидан билиб олдик.

Дарҳақиқат, матонат унутилмайди.

ЎЗБЕКИСТОН – КОРЕЯ: РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ҲАМКОРЛИКДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Саидмурод РАҲИМОВ, ЎЗА мухбири</

ЁШЛАР ГАПИРСИН!

Мурожаатнома биз ёшларни юксак марраларга ундади

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномаси барча соҳаларда эришилган натижалар таҳлили ва истиқболдаги режаларга бағишлангани билан аҳамиятли бўлди. Унда қўйилган вазифалар мамлакатимизда олиб борилаётган ислохотларнинг жадаллашишига, янги Ўзбекистоннинг яқин келажақда дунёнинг энг ривожланган давлатлари сафидан муқим ўрин олиши йўлида мустақкам омил бўлиб хизмат қилиш шубҳасиз. Ҳозирда Президентимизнинг Мурожаатномаси халқимиз ўртасида қизиқиш билан ўрганилмоқда. Юртимизнинг бир гуруҳ фаол ёшлари бу борада ўз фикрлари билан ўртоқлашди.

Маъмур БАЁНОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси
тингловчиси, "Ўзбекистон белгиси" кўкрак нишони соҳиби:

— Ривожланган мамлакатлар амалиётида давлат раҳбарининг парламентга Мурожаатнома йўллаши анъанага айланган. Нима учун айнан парламентга? Бойси, демократиянинг энг асосий белгиларидан бири давлат бошқарувида халқнинг иштирок этишидир. Халқнинг вакиллари эса депутат ва сенаторлар. Президентимизнинг айнан парламентга мурожаат йўллашидан халқ вакиллари, улар тимсолида эса амалга оширилган ислохотлар самараси ҳамда келгусидаги режаларни халққа етказиш кўзда тутилган. Мамлакатимиз сиёсий ҳаётида янгилик бўлган

бундай тадбир илк бор 2017 йил 22 декабрда ўтказилган эди. 2018 йилнинг 28 декабрда эса иккинчи Мурожаатнома тақдим этилди. Президентимизнинг бу йилги Мурожаатномаси мамлакатимизни янада юксалтириш, тараққиётини кафолатли таъминлашга қаратилди. Давлатимиз раҳбари нафақат Ўзбекистонликларга, балки бутун жаҳон ҳамжамиятига мамлакатимизни ривожлантириш борасида олдимизга қўйилган мақсад ва вазифаларни баён этди. Юртобимиз амалга оширилаётган ислохотларнинг самарадорлиги тўғрисида оғирлик бўғлиқ эканига алоҳида ургу берди — қонун устуворлиги, коррупцияга қарши қатъий кураш, институционал салохиятни юксалтириш, кучли демократик институтларни шакллантириш. "Демократик ислохотлар сари йўл — биз учун яқин ягона ва энг тўғри йўл", деди давлатимиз раҳбари. Мурожаатномада ёшлар билан ишлаш устувор вазифалардан бири бўлиши таъкидла-

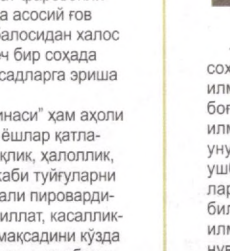
ниб, уларнинг бандлигини таъминлаш, тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Шу билан бирга, таълим олиш имкониятларини кенгайтириш, таълим дастурлари ва ўқитиш услубларини халқаро стандартларга яқинлаштириш ҳам кун тартибидagi асосий вазифа эканлиги, хотин-қизлар ва ёшларни давлат томонидан ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш лозимлиги қайд этилди. Мурожаатноманинг мазмун-моҳиятини ўрганиб, чиқарган хулосаларимдан бири, энг аввало, барча кучимизни, билимимизни инсон капиталини ривожлантиришга сарфлашимиз керак. Бойси, инсон капиталини юксалтиришга эътибор берсак, биз жаҳон аренасидан мустақкам ўрин эгаллаймиз. Бунинг учун қуйи бўғинлар, яъни мактабгача таълим, мактаб, олий таълим, керак бўлса илмий фаолиятимизга янгича қарашлар, янгича ёндашувларни киритишимиз шарт.

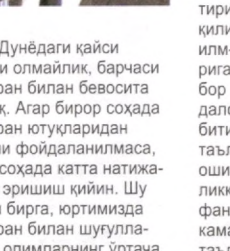
— Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасида алоҳида соҳалар тараққиёти орқали бутун жамият тараққиётига олиб борувчи режа ва мақсадлар белгиланди. Индивидуал соҳаларда йил давомида амалга ошириладиган ишлар, Ўзбекистоннинг ривожланиш йўли аслида қандай бўлиши, бу йўлда нималарга эътибор бериш, нималарни бажариш лозимлигига алоҳида ургу берилди. Ўшбу йилигида Президентимиз томонидан тилга олинган "ҳалоллик ваққинаси" ибораси халқимиз қалбидан, қадриятларидан жой олади, десак асло муболага бўлмайдми. Тиббиётда вакцина бирор касалликка қарши ҳимоя, ундан сақланиш учун зарурий восита сифатида қўлланилади. Нимага инсон касалликка қалинлидан кура унинг олдини олишга ҳаракат қилади-ю, коррупция, адолатга ҳиёнат каби иллатлардан сақланиш учун ўзда ҳалоллик эътиқодини шакллантирмаслиги керак? Зеро, Ватан

тараққиётига, миллат фаровонлигига эришиш йўлида асосий гов бўлган коррупция баласидан ҳалос бўлмас эканмиз, ҳеч бир соҳада аниқ қўзланган мақсадларга эриша олмаймиз. "Ҳалоллик ваққинаси" ҳам аҳоли ўртасида, айниқса, ёшлар қатламида иймонга содиқлик, ҳалоллик, ҳақиқатга эътиқод каби туйғуларни шакллантириш орқали пировардида коррупция каби иллат, касалликнинг олдини олиш мақсадини кўзда тутуди. Ўшбу вакцинани ким бизга беради? Ким уни яратади? Албатта, ўзимиз! Ҳар биримизнинг қалбимиздаги эзгу эътиқодларимиз бизга бу иллатга қарши мурасасиз бўлишга кўмак беради. "Ҳалоллик ваққинаси" қандайдир моддий восита эмас, балки ҳар биримизнинг қонимизга "Қўч адолатдадир" дея дунёга ҳар солган боболаримиздан ўтган меросдир. Уни юзага чиқариш, жамиятда ҳуқуқий маданиятни, саводхонликни ошириш орқали Ўзбекистоннинг янги ҳуқуқий манзарасини яратиш — бизнинг вазифамиз. Зеро, "Биз буюк тарих, буюк давлат, буюк маданият яратган халқимиз! Биз ҳеч қачон меҳнатдан қочмайдиغان, қийинчиликдан қўрқмайдиغان, адолатни қадрлайдиган азму шикоятли буюк халқимиз. Барчамиз бир тану бир жон бўлиб, яқдил бўлиб ҳаракат қилсак, ҳалол-поқ бўлиб яхши ният билан меҳнат қилсак, ҳар қандай марраларни эгаллашга, бошқача айтганда, тарихнинг янги саҳифасини яратишга қодирмиз!"

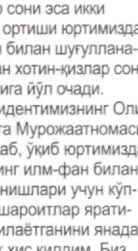
— Дунёдаги қайси соҳани олмайлик, барчаси илм-фан билан бевосита боғлиқ. Агар бирор соҳада илм-фан ютуқларидан унумли фойдаланилмаса, ушбу соҳада катта натижаларга эришиш қийин. Шу билан бирга, юртимизда илм-фан билан шуғулланувчи олимларнинг ўртача ёши охириги йилларда жуда катталигини кўриш мумкин. Бунга сабаб нима? Асосий сабаблардан бири, кўпгина ёшлар илм-фан билан шуғулланишни истиқболли

соҳа сифатида қўрмаётганди. Сўнгги йилларда ушбу соҳада амалга оширилаётган амалий ишларни қўраётган ёшлар ҳам илм-фан билан шуғулланиб, турли лойиҳаларни амалга оширишга бел боғлашмоқда. Президентимизнинг ташаббуси билан 2020 йил Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, деб эълон қилингани ҳам юртимизда илм-фанга, унинг ютуқларига янада кўпроқ эътибор қаратилаётганидан далолат беради. Мактаб битирувчиларининг олий таълим қамрови сезиларли оширилиши, мутахассисликка алоқаси бўлмаган фанларнинг икки баробар камайирилиши, олий таълимда кредит-модул тизими яратилиши кўпгина ёшларнинг олий таълимнинг турли йўналишларида етук кадрлар бўлиб етишишига замин яратади. Педагогик таълимнинг 6

йўналиши бўйича ўқиш муддати 3 йил эътиб белгилангани ва бу йўналишлар сони ортиб бориши ҳам кўпгина ёшларнинг олий таълимда иштирокини сезиларли оширади. Шу билан бирга, олий таълимдаги гендер тенгчилигига аҳамият берилиши, улар учун махсус давлат грантлари ташкил этилиши, умумий грантлар сони эса икки баробар ортиши юртимизда илм-фан билан шуғулланман деган хотин-қизлар сони кўпайишига йўл очди. Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасини тинглаб, ўқиб юртимизда ёшларнинг илм-фан билан шуғулланишлари учун кўпдан кўп шароитлар яратилиб берилаётганини янада чуқурроқ ҳис қилдим. Биз, ёшлар ушбу имкониятлардан оқилона фойдаланиб, фақатгина олдинги ҳаракат қилмоғимиз ҳамда юқори чўққиларни забт этмоғимиз шарт.

— Ривожланган мамлакатлар амалиётида давлат раҳбарининг парламентга Мурожаатнома йўллаши анъанага айланган. Нима учун айнан парламентга? Бойси, демократиянинг энг асосий белгиларидан бири давлат бошқарувида халқнинг иштирок этишидир. Халқнинг вакиллари эса депутат ва сенаторлар. Президентимизнинг айнан парламентга мурожаат йўллашидан халқ вакиллари, улар тимсолида эса амалга оширилган ислохотлар самараси ҳамда келгусидаги режаларни халққа етказиш кўзда тутилган. Мамлакатимиз сиёсий ҳаётида янгилик бўлган

Шомурод ШОҲҲАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳузуридаги
В.И.Романовский номидаги Математика институти таянч докторанти:

— Дунёдаги қайси соҳани олмайлик, барчаси илм-фан билан бевосита боғлиқ. Агар бирор соҳада илм-фан ютуқларидан унумли фойдаланилмаса, ушбу соҳада катта натижаларга эришиш қийин. Шу билан бирга, юртимизда илм-фан билан шуғулланувчи олимларнинг ўртача ёши охириги йилларда жуда катталигини кўриш мумкин. Бунга сабаб нима? Асосий сабаблардан бири, кўпгина ёшлар илм-фан билан шуғулланишни истиқболли

соҳа сифатида қўрмаётганди. Сўнгги йилларда ушбу соҳада амалга оширилаётган амалий ишларни қўраётган ёшлар ҳам илм-фан билан шуғулланиб, турли лойиҳаларни амалга оширишга бел боғлашмоқда. Президентимизнинг ташаббуси билан 2020 йил Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, деб эълон қилингани ҳам юртимизда илм-фанга, унинг ютуқларига янада кўпроқ эътибор қаратилаётганидан далолат беради. Мактаб битирувчиларининг олий таълим қамрови сезиларли оширилиши, мутахассисликка алоқаси бўлмаган фанларнинг икки баробар камайирилиши, олий таълимда кредит-модул тизими яратилиши кўпгина ёшларнинг олий таълимнинг турли йўналишларида етук кадрлар бўлиб етишишига замин яратади. Педагогик таълимнинг 6

йўналиши бўйича ўқиш муддати 3 йил эътиб белгилангани ва бу йўналишлар сони ортиб бориши ҳам кўпгина ёшларнинг олий таълимда иштирокини сезиларли оширади. Шу билан бирга, олий таълимдаги гендер тенгчилигига аҳамият берилиши, улар учун махсус давлат грантлари ташкил этилиши, умумий грантлар сони эса икки баробар ортиши юртимизда илм-фан билан шуғулланман деган хотин-қизлар сони кўпайишига йўл очди. Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасини тинглаб, ўқиб юртимизда ёшларнинг илм-фан билан шуғулланишлари учун кўпдан кўп шароитлар яратилиб берилаётганини янада чуқурроқ ҳис қилдим. Биз, ёшлар ушбу имкониятлардан оқилона фойдаланиб, фақатгина олдинги ҳаракат қилмоғимиз ҳамда юқори чўққиларни забт этмоғимиз шарт.

Рухсора АБДУЛЛАЕВА,
Тошкент темир йўл муҳандислари институти магистранти, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори:

— Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаатнома йўллаган тадбирда қўллаб-қувватлаш ёшлар қаторида мен ҳам иштирок этдим. Мурожаатномада давлатимиз раҳбари барча соҳаларга алоҳида эътибор қаратди. Айниқса, хотин-қизлар учун яратилган имкониятлар мени жуда ҳам қувватлади. Хусусан, олий ўқув юртларига киришда қизларимиз учун алоҳида грантлар,

2020 йилда 5,5 минг нафар хотин-қизнинг қичик бизнес йўналишидаги лойиҳаларига 100 миллиард сўм миқдорда имтиёзли кредит ажратилиши, бундан ташқари, 1 минг 576 нафар хотин-қизга янги йўл-йўлларга эга бўлиши учун бюджет ҳисобидан бошланғич бадал тўлаб берилиши бу илм хотин-қизлар ва ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар янги босқичга кўтарилаётганидан далолатдир.

Ислохотлар шиддатини ҳеч ким, ҳеч қандай куч тўхтата олмайди

Маъруф УСМОНОВ,
Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси
Миллий маркази бош мутахассиси

Мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги босқичига қатъий қадам қўйганини аниқлаётган жадал ислохотларнинг пировард мақсади том маънода инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатлари энг юксак қадрият сифатида тан олинадиган ҳуқуқий демократик давлат ва адолатли фуқаролик жамиятини қуришдир.

Президентимиз Олий Мажлисга Мурожаатномасида: "Янги Ўзбекистонни буюк тарих, буюк давлат, буюк маданият яратган, меҳнаткаш, азму шижоатли, адолатли қадрлайдиган халқимиз билан биргаликда барпо этамиз ҳамда ислохотлар натижасида халқимиз учун фаровон ва муносиб турмуш шароитини яратиб беришимиз зарур", деб яна бир бор таъкидлаш мақсадида қатъийлигига яна бир далолат. "Жамият — ислохотлар ташаббускори" деган янги ғоя қундалик фаолиятимизга тобора чуқур кириб бораётгани ана шу серқирра жараённинг мазмун-моҳиятини аниқлатади. Эътибор берайлик, ушбу ғоялар давлат ва жамият бошқаруви, суд-ҳуқуқ ва ижтимоий-гуманитар соҳаларда, иқтисодиётни эркинлаштириш ва ташқи сиёсат борасида охириги йилларда юртимизда амалга оширилаётган кенг қамровли, тизимли, бир-бирини тўлдирувчи ва тақозо этувчи демократик ислохотлар ва тўб ўзгаришларни ўзаро боғлаб туради. Янгиланаётган Ўзбекистонда фуқаролик жамияти деганда шахснинг ўзини ўзи ривожлантиришга ва инсон капитали ошишига хизмат қиладиган, унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари максимал даражада рўйбга чиқишига кўмаклашадиган, қонун устуворлиги ва адолат мезонлари тантана қилган ижтимоий макон тушунилади. Халқаро ҳамжамият учун очик, барқарор ривожланаётган Ўзбекистоннинг энг муқим парадигмалари, устувор тармоқлари ва амалий ҳаёт мезонлари давлатимиз раҳбари белгилаб бераётган вазифаларда ўз аксини топомқда. Бу жиҳатдан янги Ўзбекистонни барпо этишда қуйидаги омиллар устувор аҳамият касб этмоқда: **биринчидан**, ислохотларнинг бош мақсади инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги,

қадр-қиммати, ор-номуси, эҳтиёжлари ва манфаатларига қаратилгани. Энг муқими, бутун халқимиз ва давлат органлари, фуқаролик жамияти институтлари ва бизнес ҳамжамияти, ҳаётнинг барча жабҳаларини эркинлаштириш, Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган олижаноб мақсадларга эришиш ғоялари атрофида жипслашганлиги; **иккинчидан**, жамият қурилиши ва давлат бошқаруви тубдан ўзгариб, "Халқ давлат идораларига эмас, балки давлат органлари халққа хизмат қилиши керак" тамойилига амал қилинаётганлиги; **учинчидан**, қонун ва адолат устуворлиги тамойилларини ҳаётга қатъий татбиқ этиш, коррупцияга қарши курашиш тизими самарали фаолият кўрсатаётган давлатлар қаторига киришга интилиш, адолатли қонун ва қарорлар қабул қилиш, аҳолининг адолатли судловга ишончини ошириш ислохотларнинг муҳим таркибий қисмига айланаётгани; **тўртинчидан**, жадал янгиланишдан жамият тараққиёти ва гуллаб-яшнаши томон, "халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва қудратли бўлади", монополиянинг ҳар қандай кўринишига йўл қўймаслик ва рақобат муҳитини қўллаб-қувватлаш, шахсий мулкни ҳурмат қилиш каби тамойиллар ҳаётга татбиқ этилаётгани; **бешинчидан**, эркинлик, масъулият, ҳалоллик, адолатлилик, бағрикенглик ва имкониятлар тенглиги давлат ва жамият ривожига дастуриламал бўлаётгани, шахс, жамият ва давлат манфаатлари уйғунлигига таянадиган адолатли фуқаролик жамияти барпо этилаётгани, конституциявий парламент демократияси, эркин бозор иқтисодиётининг мамлакатимиз ва халқимиз равнақи асосига айланаётгани; **олтинчидан**, ривожланган давлатлар "тўртинчи санаот инқилоби" арафасида турган бир пайтда Ўзбекистоннинг ра-

қобатбардошлигини ошириш, мамлакатимизнинг инновацион ривожланиш йўлидан жадал ҳаракатланиши, "билим-пар иқтисодиёти", "рақамли иқтисодиёт", "эркин ахборот жамияти" ҳамда инсонпарвар ахборот майдони шакллантирилаётгани; **еттинчидан**, юқори фуқаролик масъулияти, замонавий дунёқарашга эга бўлган ва ҳозирда янги Ўзбекистонни барпо этаётганларнинг навқирон авлоди, барқамол ёшлар учун муносиб ҳаёт шароитлари, инновацион таълим ва умуминсоний таълимга асосланган миллий тарбия муҳити ва унинг самарали тизими яратилаётгани. **Мамлакатимизнинг янги қиёфаси ана шундай омиллар ва серқирра ислохотлар жараёнида барпо этилмоқда, бунинг натижасида халқимиз ва мамлакатимизнинг замонавий қиёфаси шаклланимоқда.**

Айни пайтда буларнинг барчаси янги жамиятни барпо этиш йўлидаги ислохотларнинг орта қайтмаслиги, бу йўлдан қатъият ва собитқадамлик билан борилаётганини аниқлатади. Янги Ўзбекистон Президентимизнинг ҳаётбахш ғоялари асосида, халқимизнинг фидокорона меҳнати эвазига барпо этилмоқда. Шубҳасиз, Мурожаатномада ушбу йўналишда белгиланган устувор вазифаларни бажариш учун аҳолининг кенг қатламларини фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш, демократик институтлар фаолияти самарадорлигини таъминлаш орқалигина ҳал қилиш мумкин. Шунинг учун ҳам сўнгги пайтларда нодавлат но-тижорат ташкилотлар ва фуқаролик жамияти бошқа институтларининг барча соҳаларда ўзгаришлари амалга оширишдаги роли ва аҳамиятини кучайтириш бўйича муқим чоралар қўрилмоқда. Аввало, улар фаолиятининг ҳуқуқий асослари тақомиллаштирилмоқда. Чунончи,

қисқа вақт ичида ННТ фаолияти самарадорлигини оширишга қаратилган 210 дан ортқ норматив-ҳуқуқий

нинг ҳар қандай шаклига йўл қўймаслик муқим аҳамиятга эга. Бу жиҳатдан Мурожаатномадаги жамоатчилик назоратини янада кучайтириш, давлат ва жамият ўртасида ўзаро яқин ҳамкорлик ўрнатиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Жамоатчилик палатасини ташкил этиш тақдирини асл ҳаёт ҳақиқатини, бугунги давр талабини акс эттиради. Айни пайтда бу БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадларини бажаришда парламент, ҳукумат ва фуқаролик жамияти институтларининг амалий ҳамкорлигини йўлга қўйиш, мазкур масала бўйича мунтазам равишда парламент ва жамоатчилик эшитувларини ташкил этиш лозимлигини аниқлатади.

Самарали жамоатчилик назоратини амалга оширишда, жамоатчилик фикрини шакллантиришда ва аҳолининг фуқаролик позициясини мустақамлашда оммавий ахборот воситалари ва "фуқаролар журналистлари" ҳиссаси бебаҳодир. Умуман олганда, сўз эркинлигини таъминлаш, фуқаролик институтлари, ННТларнинг ролини ривожлантириш ва кучайтиришга қаратилган ислохотлар жамият ҳаётида тўб ўзгаришларни амалга оширди. Фақатгина 2019 йилнинг ўзига ННТлар инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш ва таъминлаш, қичик бизнес, хусусий тадбиркорлик ва фермерлик ҳаракатини ривожлантириш, ижтимоий-иқтисодий ва маънавий-гуманитар соҳаларда давлат дастурларини амалга оширишда ҳуқуқни қўллаш амалиётининг ҳолати устидан 700 марта жамоатчилик мониторингини ўтказди. Уларнинг натижалари бўйича ҳокимият вакиллик органларида оммавий эшитувлар бўлиб ўтди. Хусусан, ННТлар мамлакатдаги инсон ҳуқуқлари бўйича 70 дан ортқ халқаро ҳужжатнинг бажарилишини мониторинг қилишда, шунингдек, парламентдаги ва бошқа давлат идораларидаги турли ишчи гуруҳлар фаолиятида қатнашмоқда. Мурожаатномада миллий қонунчиликни янада тақомиллаштиришдан мақсад фақат қонун қабул қилиш эмас, аксинча, янги қонунлар эртага одамларга қандай амалий наф бериши, уларнинг ҳаёти қандай енгилаштириши ҳақида бош қотиришдан иборат бўлмоғи лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган. Бу, албатта, қонун ҳужжатларининг аҳолининг кенг қатламлари, фуқаролик жамияти институтлари иштирокида атрофига муҳока-

ма қилингандан кейин қабул қилиниши лозимлигидан ҳам далолат беради. Таъкидлаш жоизки,

2019 йилнинг ўзига 1,3 минг ННТ вакиллари иштирокида "Фаол инвестиция ва ижтимоий ривожланиш йилида Ҳаракатлар стратегиясини амалга ошириш давлат дастури" доирасида ишлаб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг 60 дан ортқ жамоатчилик ва экспертлар муҳокамаси ташкиллаштирилди.

Бу жараёни янги Ўзбекистоннинг янги парламенти фаолиятида сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқиш назарда тутилган. Юқорида қайд этилган чоралар фуқаролик жамиятини шакллантириш, унинг институтлари роли ва аҳамиятини кучайтириш масалалари жамият ва давлатнинг барқарор ривожланишида, халқ фаровонлигини оширишда муқим омиллар эканини яна бир бор кўрсатмоқда.

Президентимиз Мурожаатномасида ННТлар ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари бугунги кунда аҳолини ўйлантираётган идораларга эътиборини қаратиб, ўзларнинг асосланган тақлифларини бериб боришлари мақсадга мувофиқлиги кўрсатиб ўтилди.

Шунингдек, ижтимоий шериклик институтини янада ривожлантириш, Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат но-тижорат ташкилотларни ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди фаолиятини тақомиллаштириш борасидаги вазифалар ҳам белгилаб берилганлиги алоҳида диққатга сазовордир. Муҳтасар қилиб айтганда, амалий натижа билан мустақамланган, баракали ҳосил бераётган ислохотлар одамларнинг қалбига, шуурига қириб бормоқда. Бу эзгу ният билан бошланган ислохотлар шиддатини ҳеч ким, ҳеч қандай куч тўхтата олмайди. Энг муқими, ислохотлар самарасини ҳар бир фуқаро, оила бугун ўз ҳаётида ҳис этиб турибди.

Есимхан ҚАНОАТОВ,
журналист

Қаҳратон киш бўлса-да, Орол денгизининг қуриган майдонларида иш қайнамоқда. Жорий йилда 700 минг гектар майдонда ўрмон барпо қилиш мўлжалланган бўлиб, бугунги кунга қадар (2020 йил 11 январдаги маълумот) қарийб 374 минг гектарга яқин майдонда кўчат ўтказиш ва уруғ сепиш орқали ўрмонлаштириш тадбирлари бажарилди. Уруғ сепиш ишлари замонавий тракторлар ҳамда самолётлар орқали амалга оширилмоқда. Қорақалпоғистон Республикаси ўрмон хўжалиги қўмитаси маълумотиغا кўра, ҳозирги кунга қадар 95 минг 333 гектар ер экишга тайёрланган, мавсумда 2400 тонна чўл ўсимликлари (саксовул, қандим, қорабарақ ва хоказо) уруғларини тайёрлаш режа қилинган бўлиб, шундан 1 минг 826 тонна уруғ йиғилган. Уруғ тайёрлаш ишлариға эса, асосан, Мўйноқ тумани аҳолиси жалб қилинган. Бунинг учун 5 млрд. сўм маблағ ажратилган.

Денгиз чекиняпти, лекин инсон чекинмайди

Оролбўйида янги ҳаёт бошланди

600 нафар мутахассис ёрдамга келди

— Ўтган йили Оролнинг қуриган майдонининг 400 минг гектарига саксовул, 64 минг гектарига бошқа чўл ўсимликлари экилган эди, — дейди **Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон хўжалиги қўмитаси раиси Нозимиддин Бакиров**. — Бу йил Орол муаммосини ҳал этиш ишларида вилоятлардан 500 нафарга яқин хашарчилар ихтиёрий равишда ёрдам беришяпти, Шунингдек, республика ўрмон хўжаликларида 1000 нафар мутахассис ёрдамга келди. Оролнинг шўр ерларига саксовул экиб, Ўзбекистоннинг бошқа ҳудудларидаги чўлларни ҳам ободлаштириш устида ишламас

эканизм, қутилган натижага эриша оламимиз. Саксовул — табиатнинг мўъжизаси. 8 йиллик саксовул 10–12 тонна зарарли кўмни сақлайди. Зарарли кўм, асосан, тузлардан иборат. Саксовул уруғи икки йилгача қумда ўзини сақлаб тура олади. Ушбу ўсимлик 4 йилдан 5 йилга ўтган пайтида уруғ бера бошлайди. Унинг 1 килоси 10 минг донагача уруғ бериши мумкин. Саксовул жуда катта қиспордоқ манбаи ҳисобланади. Саксовул ўсган жойда гумус пайдо бўла бошлайди. Гумус пайдо бўлган ерда эса бошқа ўсимликлар ҳам ўсиб чиқади. Охириги икки йилда шу ҳудудда ёввойи ҳайвонлар ва

қушлар кўпая бошлади. Чорвачилик ҳам ривожланмоқда. Ҳозир биз бу ерларга олимларни ҳам жалб қилмоқдамиз, улар саксовуллар орасига доривор ўсимликларни экиш, асалари уяларини кўпайтириш, чорвачиликни ривожлантириш бўйича тадқиқотлар олиб бораёпти.

Оролдан учган заҳарли туз гарисел шомоллари орқали бўлган Ақбеткей массивида пайдо бўлган саксовулзорлардан иборат ҳудудларига ҳам тарқаб, қишлоқ хўжалиги ҳосилдорлигини 20–30 фоизга камайтириб юбормоқда. Экилаётган чўл ўсимликлари ана шундай салбий ҳолатларнинг олдини олади.

Ўрмонзорда қуш уялари қурилди

Нукус давлат педагогика институти олимлари ва кўнгилли ёшлар Қораўзақ тумани ҳудудидаги илгари Орол денгизи бўлган Ақбеткей массивида пайдо бўлган саксовулзорлардан иборат ҳудудларда янги экологик ҳаёт бошлайди. Шу орқали уларнинг заҳира сони яратилади. Питомникларда кўпайтирилган туёқларни бошқа қўриқхоналарга юбориш мумкин ёки уларни бошқа ҳаридорларга сотиб, даромад қилиш ҳам мумкин. Биз ҳозирда учта ёввойи ҳайвон турини кўпайтиришга мўлжалланган вольтер мажмуаси лойиҳасини яратганмиз. Айнан Оролнинг қуриган тубида ҳосил бўлган ўрмонзорни танлаганимизнинг сабаби, бу ерда табиий ўт-ем мўл, табиий сув ҳавзаси — Жалтирбас кўли бор. Ҳозирда Оролбўйи ҳалқаро инновация маркази билан бирга шу ҳудуддан беш минг гектар майдонни олишни режалаштирганмиз. Келгусида майдонни ўраб, туёқлар учун озқабоб экинлар экамиз.

Бундан 20 йиллар аввал Орол денгизи ўрнида 28 минг гектар майдонда экилган саксовулзорлар орасида ҳозирда ҳайвонот ва қушларнинг кўплаб турлари пайдо бўлган. Бугун Оролнинг қуриган ҳавзасига экилаётган чўл ўсимликларини ҳам келгусида минтақада ниятда яхши чўл экотизимининг яратилишига замин бўлади.

Дарҳақиқат, денгиз чекиняпти, лекин инсон чекинмаяпти. Келгусида бу жойларда “яшил қўлама” — ўрмонзорлар барпо қилиниб, Оролбўйида янги ҳаёт бошланишига замин яратилади.

войи табиатга қайтариш бўйича лойиҳа тақлифларини илгари сурмоқда.

— Лойиҳамиз мақсади — Оролбўйи ҳудудида туёқларнинг ноёб турларини сақлаш ва қайта тиклаш бўйича питомниклар яратишдир, — дейди лойиҳа ташаббускорларидан бири, **Қорақалпоқ давлат университети Экология ва туپроқшунослик кафедраси доценти, биология фанлари бўйича фалсафа доктори Арзигул Кидирбаева**. — Унда туёқларнинг ноёб турларини тиклашни тақлиф қилмоқдамиз. Бунинг учун туёқларни ярим эркин шароитда сақлаш ва кўпайтириш технологиясини ишлаб чиқамиз. Шу орқали уларнинг заҳира сони яратилади. Питомникларда кўпайтирилган туёқларни бошқа қўриқхоналарга юбориш мумкин ёки уларни бошқа ҳаридорларга сотиб, даромад қилиш ҳам мумкин. Биз ҳозирда учта ёввойи ҳайвон турини кўпайтиришга мўлжалланган вольтер мажмуаси лойиҳасини яратганмиз. Айнан Оролнинг қуриган тубида ҳосил бўлган ўрмонзорни танлаганимизнинг сабаби, бу ерда табиий ўт-ем мўл, табиий сув ҳавзаси — Жалтирбас кўли бор. Ҳозирда Оролбўйи ҳалқаро инновация маркази билан бирга шу ҳудуддан беш минг гектар майдонни олишни режалаштирганмиз. Келгусида майдонни ўраб, туёқлар учун озқабоб экинлар экамиз.

Бундан 20 йиллар аввал Орол денгизи ўрнида 28 минг гектар майдонда экилган саксовулзорлар орасида ҳозирда ҳайвонот ва қушларнинг кўплаб турлари пайдо бўлган. Бугун Оролнинг қуриган ҳавзасига экилаётган чўл ўсимликларини ҳам келгусида минтақада ниятда яхши чўл экотизимининг яратилишига замин бўлади.

Дарҳақиқат, денгиз чекиняпти, лекин инсон чекинмаяпти. Келгусида бу жойларда “яшил қўлама” — ўрмонзорлар барпо қилиниб, Оролбўйида янги ҳаёт бошланишига замин яратилади.

«Қизил китоб»га киритилган ноёб ёввойи туёқларни кўпайтирилиши мумкин

Қорақалпоғистонлик олимлар Ўзбекистон Республикасининг «Қизил китоб»га киритилган ноёб, йўқолиб кетиш хавфи остида бўлган ёввойи туёқли ҳайвонлар(қулон, жайрон, Пржевальский оти, сайгон)ни Оролнинг қуриган майдонида ҳосил бўлган ўрмонзорларда ярим эркин шароитда кўпайтириш ва кейинчалик уларни ёв-

Меҳр — нажот

9–11 январь кунлари Мўйноқ туманида қатор вазирилик, идора ва ташкилотлар вакиллари иштирокида “Меҳр Оролни қутқаради” лойиҳаси ўтказилди. Минглаб ёшлар Оролнинг қуриб қолган майдониға саксовул кўчатларини экишда иштирок этди.

— Бундай ажойиб об-ҳавода саксовул экишнинг ўзгача завқи бўларкан, — дейди **Ўзбекистон Ешлар иттифоқи Марказий Кенгаши раиси Алишер Саъдуллаев**. — Дарахт экиш савобли деб ўқтирган бобо-бувиларимиз. Худо хоҳласа, бу майдонларда флора ва фауна гуллаб-яшнаса, бу — биз учун катта бахт! Яна бир муҳим жиҳат — ҳозирда саксовуллар экиляпти, лекин уни асраш учун ҳам етарлича билим керак. Шунинг учун биз мажмуаси экобригадарини тузиб, волонтерлар билан ёрдам беришни режалаштирмоқдамиз.

Ўзбекистон Ешлар иттифоқи Марказий Кенгаши матбуот хизматининг маълумотиға кўра, Оролнинг қуриган майдонида саксовул кўчатлари экиш бўйича “Фидойи ёшлар гуруҳлари” тузилиб, “Орол ёшлари” доимий экспедицияси ва Орол денгизи бўйида ёшлар туристик зонасини ташкил қилиш, ҳалқаро ташкилотлар билан ҳамкорликда Марказий Осиё ёшларининг “Оролни қутқарайлик” мавзусида илмий-амалий конференциясини ўтказиш, Қорақалпоғистонни ижтимоий, иқтисодий ва инновацион ривожлантириш бўйича “Ешларнинг инновацион голяри” саммитини ташкил этиш борасида қўшимча чоралар кўриш белгиланган.

Қорақалпоғистон ҳудудида қушларнинг 137 та янги тури аниқланди.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими Қорақалпоқ табиий фанлар илмий-тадқиқот институти олимлари томонидан ҳудудда ўтказилган тадқиқот натижалари бўйича қушларнинг 137 янги тури аниқланган. Жумладан, минтақа орнитофаунаси учун янги 10 тур фанда расман қайд этилган.

Биология фанлари доктори Света Мамбетуллаеванинг таъкидлашича, Оролбўйи минтақасида аввал учрамаган бегунок, шарқ клушаси, узун думли читтак, кичик чипор қизилиштон, кўпранг қаклик, снелгир каби янги қуш турлари пайдо бўлган.

Кейинги пайтларда Қорақалпоғистон ҳудудидаги қўлларга фламинго қушлари ҳам кела бошлады. Жумладан, Мўйноқ кўлтигидаги қўллар тизими бўлган Судочье, Сарикамиш, Жалтирбас, Шеgekул каби сув ҳавзалари фламинголарнинг кўпайиши учун ниятда қулай ҳисобланади.

Ҳозирги вақтда Қорақалпоғистон ҳудудида ҳисобга олинган 40 та қуш тури Ўзбекистон Республикасининг “Қизил китоб”га киритилган. Яқин вақтларда Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида 885 минг гектар майдонга эга бўлган янги 4 та — “Судочье кўли тизими” (84,7 минг гектар), “Ақпеткей” (58,8 минг гектар), “Белтау” (188,3 минг гектар), “Междуречье Ақдарё — Қазақдарё” (22,2 минг гектар) буюртмаҳоналари ташкил қилиниши бўйича кен қўламли ишлар олиб боришмоқда. Ушбу буюртмаҳоналар биохилма-хилликнинг янада ривожланишига кенг имкон яратлади.

Мавзуга оид маълумот:

Қорақалпоғистоннинг Қораўзақ ва Мўйноқ туманлари ҳудудларига кирувчи Ақбеткей массивида бир вақтлар денгиз бўлган. Илк бор денгиз ушбу ҳудудлардан чекина бошлаган. Бундан 20 йиллар аввал ушбу массивда Германия Халқаро ҳамкорлик жамияти (GIZ) лойиҳаси асосида 80 минг гектарга (шундан 27 минг гектарига кўчат ўтказиш орқали) чўл ўсимликларини экиш бошланган. Бугунги кунда ушбу ҳудудлар қалин ўрмонзорга айланган. Урмонда эса биохилма-хиллик ривожланган.

ДАРВОҚЕ...

Жорий мавсумда Оролнинг қуриган майдонида амалга оширилаётган кенг қўламли тадбирларга 850 та техника жалб қилинган бўлиб, 4 та АН-2 самолёти ва 2500 нафар кўнгилли ёрдамга келган. Оролбўйи ҳудудида 272 турдаги умуртқали ҳайвонлар мавжуд бўлиб, улардан 49 тури йўқолиш хавфи остидаги турлар ҳисобланади. Шулардан 11 тури балиқ, 12 тури сут эмизувчи ва 26 тури қушлардир.

ХАБАР

Навоийда илк хусусий мактаб очилди

Нуриддин РАҲИМОВ,
ЎЗА мухбири

Навоий вилоятида давлат шериклиги асосида илк хусусий мактаб иш бошлади. Абу Райҳон Беруний номидаги илм масканида 320 нафар ўқувчи таълим олиш имкониятига эга.

Хусусий таълим масканининг очилиш маросимида Президентимиз томонидан илгари сурилган бешта муҳим ташаббус ёш авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялашда муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилаётгани таъкидланди. Айниқса, жорий йилга Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили дея ном берилиши замирида ҳам юртимизда илм-фанни янада ривожлантириш, келажак авлоднинг замонавий билимларни эгаллаши, замон билан ҳамнафас бўлиши каби мақсадлар мужассам.

Дарҳақиқат, жорий йилда вилоятда Бухоро вилоятининг Халқаро математика фанига ихтисослаштирилган “Қорақўл мактаби” билан ҳамкорликда 500 ўринли Навоий-Қорақўл мактаб-интернатиға асос солинди. Мазкур муассасада математика, физика, кимё, биология ва инглиз тили фанлари чўқурлаштириб ўргатилади.

Хусусий мактабда жорий йилнинг 1 февралидан 14 сифтларда ўқиш бошланади. Шу куннинг ўзида Навоий вилоятида ўқитувчиларни янада қўллаб-қувватлаш

ва уларнинг жамиятдаги нуфузини ошириш мақсадида 49 нафар халқ таълими ходими “Халқ таълими аълочили” кўкрак нишонига ҳамда 29 нафари Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазириликнинг “Фахрий ёрлиғи”

билан тақдирланди. 6 нафар ўқитувчи Халқ таълими вазириликнинг “Халқ таълими фидойиси” кўкрак нишонига муносиб деб топилди. Тантанали маросимларда Навоий вилояти ҳокими Қобул Турсунов иштирок этди.

“Тандем” дарслари

Барно МЕЛИҚУЛОВА,
ЎЗА мухбири

Тошкент давлат шарқшунослик институтида янги “тандем” дарслари йўлга қўйилди. Илк инновацион дарсни институт ректори Гулчехра Рихсиева ва факультет декани Шоира Усмонова олиб борди.

Дарсларда Корея Республикасининг Хангук чет тиллари университидан 7 нафар ва институтида Санмёнг ва Кيونгдон қўшма дастурлари доирасида тахсил олаётган 7 нафар талаба иштирок этмоқда.

Бу дарсларнинг аҳамиятли жиҳати нимда?

“Тандем” сўзи немис тилидан олинган бўлиб, “икки киши бошқарадиган велосипед” маъносини ифодалайди. “Тандем” дарслари ўқув жараёнида одатий дарслардан фарқ қилиб, бирор бир фаолият тури ёки бирор вазифани жуфтлик асосида амалга оширишни назарда тутди.

Шунингдек, дарсларда ўқитувчи талабаларга

муस्ताқил иш ва вазифа беради. Сўнгра улар устидан назоратни амалга оширади. Берилган муस्ताқил иш ва вазифалар миллий маданият марказлари, шаҳарнинг диққатга сазовор жойларида бажарилиб, дарсда тақдирот ҳамда иншо кўринишида тақдим этилади. Дарслар ўқув жараёниға қизиқини ошириши баробарида икки давлат талабалари ўртасида ўзаро аҳиллик ва ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиш тушунарларини шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Келгусида бундай инновацион дарслар қўламини кенгайтириш режалаштирилмоқда.